

STANOVISKO
odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra
K POUŽÍVÁNÍ ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA
ÚZEMNÍMI SAMOSPRÁVNÝMI CELKY
PŘI VÝKONU SAMOSTATNÉ PŮSOBNOSTI

Dotaz: Může obec/kraj opatřit dokument vyhotovený v samostatné působnosti úředním razítkem?

Je možné používat úřední razítko s velkým státním znakem?

Jsou správní orgány oprávněny požadovat opatření dokumentů vydaných obcí/krajem v samostatné působnosti úředním razítkem?

Stanovisko:

Pro zodpovězení shora položených otázek je nejprve nutno vymezit, co je úředním razítkem.

Úředním razítkem je podle § 6 odst. 1 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o užívání státních symbolů“), razítko kulatého tvaru, o rozměrech 20 mm, 25 mm nebo 36 mm, v jehož středu je vyobrazen malý státní znak ČR a na jehož obvodu je označení oprávněné osoby, popř. i označení její organizační součásti a sídla. Otisk úředního razítka je jednobarevný. Podle odstavce 2 téhož paragrafu je **zakázáno používat na úředním razítku velký státní znak ČR**. Takové užití velkého státního znaku je tedy užitím tohoto znaku v rozporu se zákonem o užívání státních symbolů.

Vymezení úředního razítka je legální definicí tohoto pojmu platnou pro celý právní řád.

Podle ustanovení § 5 zákona o užívání státních symbolů užívají malý státní znak oprávněné osoby, mezi něž patří i kraje, obce, městské obvody a městské části územně členěných statutárních měst (§ 2 odst. 1 písm. f) zákona o užívání státních symbolů), na rozhodnutích a jiných listinách osvědčujících důležité skutečnosti, vydávaných při výkonu **státní moci, který jim byl svěřen zákonem nebo na základě zákona**. Malý státní znak mohou tedy obce a kraje na výše vymezených písemnostech užívat jen při výkonu **tzv. přenesené působnosti, s výjimkou případů, kdy zvláštní zákon stanoví jinak**.

Zároveň je třeba upozornit, že způsoby užívání malého a velkého státního znaku jsou právními předpisy stanoveny taxativně – v první řadě jde o ustanovení § 3 až § 6 zákona o užívání státních symbolů, nicméně jejich užívání upravují i některé další právní předpisy. Jinými než právními předpisy upravenými způsoby malý ani velký státní znak ČR užívat nelze.

Při výkonu přenesené působnosti jednají územní samosprávné celky za stát a je tedy opodstatněné užití státních znaků. Vzhledem k tomu, že úřední razítko obsahuje právě malý státní znak, je nutno konstatovat, že toto razítko je možno používat právě

a pouze na vyjmenovaných písemnostech vydávaných při výkonu státní moci, resp. u územně samosprávných celků při výkonu přenesené působnosti. Výjimkou jsou případy, kdy zákon výslovně ukládá užití úředního razítka na dokumentech vydávaných i v samostatné působnosti. V takových situacích je pak zvláštním zákonem (zvláštním ve vztahu k zákonu o užívání státních symbolů) prolamováno obecné pravidlo stanovící, že státní znaky jsou užívány při výkonu státní moci a znaky samosprávné při výkonu samosprávy. Příkladem takové odchylky je ustanovení § 69 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), které jako povinnou náležitost rozhodnutí vydávaného podle správního řádu stanoví i otisk úředního razítka. Z ustanovení § 1 odst. 1 správního řádu přitom vyplývá, že se tento zákon vztahuje jak na výkon přenesené působnosti, tak na výkon samostatné působnosti územních samosprávných celků. Zákonodárce s tímto faktem ve správním řádu počítá a v některých případech stanoví odchylky pro rozhodování v rámci samosprávy. Pokud takové odchylky ve správním řádu nejsou, je nutno vycházet z obecné úpravy.

Zde je na místě upozornit, že rozhodování podle správního řádu je vždy výkonem veřejné moci (viz § 1 správního řádu). Pokud se v právním řádu (výjimečně) setkáme s odklonem od obecného pravidla týkajícího se užívání státních znaků, děje se tak v situacích, kdy jde o užití úředního razítka sice při výkonu samostatné působnosti, ale v rámci výkonu veřejné správy, resp. veřejnoprávních úkonů. V českém právním řádu však zatím (a pravděpodobně ani do budoucna) nenalezneme případy, kdy by zákonodárce umožňoval užívat úřední razítka územním samosprávným celkům při výkonu samostatné působnosti mající soukromoprávní charakter.

Vydávání obecně závazných vyhlášek, stejně jako jejich vyvěšování, se děje v jejich samostatné působnosti, žádný zákon přitom nestanoví odchylku od zmiňovaného obecného pravidla, že se malý státní znak používá pouze na písemnostech vydávaných při výkonu státní moci, tj. u územních samosprávných celků v přenesené působnosti. **Obecně závazné vyhlášky, stejně jako doložky osvědčující jejich vyvěšení na úřední desce a sejmутí z ní, s ohledem na právě uvedené, nesmí být opatřovány malým státním znakem ČR, tedy ani úředním razítkem.** Stejně tak nesmí být úředním razítkem opatřovány například kupní či nájemní smlouvy, faktury, obchodní korespondence, dopisy či obálky vydávané v samostatné působnosti apod. Takové užití malého státního znaku, resp. úředního razítka je v rozporu s § 5 odst. 1 zákona o užívání státních symbolů a je správním deliktem podle § 13a odst. 1 písm. a) téhož zákona.

Užívá-li někdo na „úředním“ razítku velký státní znak, což, jak je uvedeno výše, zákon o užívání státních symbolů zakazuje, dopouští se správního deliktu podle § 13a odst. 1 písm. b) posledně citovaného zákona.

Příslušné k projednávání těchto správních deliktů jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností a v hlavním městě Praze úřady městské části.

K otázce vyžadování úředních razítek na listinách vydávaných územně samosprávnými celky v samostatné působnosti ze strany různých ústředních orgánů

státní správy a jiných správních orgánů konstatujeme, že takové požadavky jsou v rozporu se zákonem a územně samosprávné celky by je měly odmítat. Důvodem nezákonnosti takových požadavků je již výše popsaná skutečnost, že **platná právní úprava neumožňuje užívat úřední razítko na dokumentech vydávaných v samostatné působnosti**, pokud tak přímo nestanoví zákon (což se děje jen výjimečně). Je zcela v rozporu se zákonem, aby například katastrální úřady požadovaly po územně samosprávných celcích, aby předložily smlouvy, sloužící jako podklad k zápisu do katastru nemovitostí, opatřené otiskem úředního razítka. Otisk úředního razítka se na těchto dokumentech může objevit pouze na ověřovací doložce u podpisů smluvních stran, zde ovšem půjde o otisk úředního razítka ověřovatele, což je něco zcela jiného, než otisk razítka smluvních stran.

Podle ustanovení § 111 odst. 5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, mohou obce v případech, kdy zvláštním zákonem není stanoveno povinné užívání úředního razítka s malým státním znakem, používat razítko obce. V podstatě shodná je právní úprava této otázky u hlavního města Prahy i u krajů. Shora uvedené písemnosti, na nichž nemůže být otisk úředního razítka, je tedy možno (nikoli však nutno) opatřovat otiskem razítka dotčeného územně samosprávného celku.

Závěr:

- 1) Úřední razítko lze používat pouze na dokumentech vyhotovených v rámci přenesené působnosti, nestanoví-li zákon jinak. Nelze tedy opatřovat úředním razítkem například obecně závazné vyhlášky územních samosprávných celků nebo smlouvy.**
- 2) Na razítku není možné užívat velký státní znak. Takové použití velkého státního znaku naplňuje skutkovou podstatu správního deliktu.**
- 3) Použití úředního razítka územním samosprávným celkem v případě, který není umožněn zákonem, naplňuje skutkovou podstatu správního deliktu.**
- 4) Případný požadavek správního orgánu, aby územně samosprávný celek opatřil dokument vydaný v samostatné působnosti otiskem úředního razítka (pokud opatření takového dokumentu otiskem úředního razítka neplyne ze zvláštního zákona), je v rozporu se zákonem a územně samosprávné celky by měly takový požadavek odmítnout.**